

EYLÜL AYI MECLİS TOPLANTISI - 30.09.2020 -

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum.**

Değerli Arkadaşlar,

Sözlerimin başında Koronavirüse yakalanan ve iyileşen Meclis Başkan Yardımcımız Abdullah İNAN'a geçmiş olsun, geçtiğimiz günlerde babasını kaybeden Meclis Üyemiz Selçuk ÇELEBİ ile eniştesini kaybeden NURİ BÜYÜKSELÇUK'a başsağlığı diliyorum. Allah rahmet eylesin arkadaşlarımıza ve yakınlarına sabır diliyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Koronavirüs'ten vefat edenlerin sayısı dünya genelinde 1 milyonu geçti. Virüse yakalananların sayısı ise 33 milyonu geçti. Ülkemizde ise virüse yakalananların sayısı 300 bini vefat edenlerin sayısı ise 8 bini geçti. Hastalık için uzmanlarında uyardığı gibi havaların soğumasına bağlı olarak daha tehlikeli bir döneme giriyoruz. Sizlerden bu konuda daha duyarlı davranmanızı diliyorum. Ancak özellikle sosyal yaşamda daha sıkı tedbirler alınmasının da gerekli olduğunu ifade etmek isterim.

Değerli Arkadaşlar,

T.C. Merkez Bankası'nın politika faizini 200 puanlık artırım kararından önce zaten iş dünyasının krediye erişim maliyeti yükselmeye başlamıştı. Bu faiz kararından sonra hem krediye erişim daha zorlaştı hem de maliyetler ciddi şekilde yükseldi. Ayrıca aybaşından itibaren ekonomik hareketlilikte de bir yavaşlama yaşanmaya başladı. Halbuki beklentilerimiz ekonomik ivmelenmenin devam edeceği yönündeydi. Bir taraftan dövizdeki kararlı yükseliş diğer taraftan faizlerdeki artış önümüzdeki aylarda da ekonomik bir yavaşlamaya doğru gittiğimizi göstermektedir. Geçtiğimiz 3-4 aydaki talep artışı kaynaklı ekonomik hareketlilik Ekim ayından itibaren yerini daha durgun bir ekonomiye bırakacağına işaret etmektedir. Nesnel göstergelere dayalı olarak ve gerçekçi bir anlayışla yapılan bu tespitler Ekim ayından itibaren iki kat ödememizi gerektiren SGK primleri ve vergi ödemeleri için çok ciddi bir bariyer oluşturmaktadır. Dolayısıyla bizim kısa vadede beklediğimiz en önemli tedbirlerden biri salgın döneminde ertelenmiş olan kamu ödemelerinin ve yılsonuna kadar ödenecek olanların bir yıl ödemesiz 5 yıl vadeye yayılmasıdır. Yani biz 2021 yılından itibaren kamu ödemeleri konusunda beyaz bir sayfa ile başlamak isteriz. Bir diğer önemli beklentimizde salgın ve ekonomik krizler nedeniyle ödenememiş geçmiş dönem vergi borçlarının kapsamlı bir şekilde yeniden yapılandırılmasıdır. Böylece hem devletimiz bugüne kadar alamadığı alacaklarını makul bir sürede tahsil etme imkanına kavuşacak hem de iş veren kesimi içine düştüğü açmazdan çıkış için bir olanak yakalayacaktır. Hem devletimizin hem de zor durumdaki girişimcinin birlikte fayda sağlayacağı gerçekleştirilebilir yöntemler vardır. Bu konuda katılımcı bir anlayış hakim olursa bizler de sahip olduğumuz birikimle ve sorumlulukla karar desteği sağlamaya hazırız.

Değerli Üyeler,

Yüzyıllık birikimiyle Borsamızın ülkemiz sorunlarına en etkili çözüm önerilerinde bulunacağı öncelikli alan doğal olarak tarım sektörüdür. Tarımsal üretim ve ticaret konularında yaşamakta olduğumuz zorlukları ve sıkıntıları aşmamız yolunda önerilerimizi her fırsatta sözlü ve yazılı olarak ilgili mercilerle paylaşıyoruz. Bu konuda hep birlikte belirlediğimiz taleplerimizi ilgili

mercilere iletip takipçisi oluyoruz. Bunların arasında sonuç aldıklarımız olduğu gibi hala takibinde olduğumuz taleplerimizde bulunmaktadır. Son dönemde hem krediye erişimi en fazla zorlaşan hem de maliyeti en fazla artan kredi grubu bizim alanımızda gözükmektedir. Bunun sebeplerinden biri sektörümüzün ilave ipotek gösterme konusunda yaşadığı sıkıntılar olabilir. Her zaman belirttiğimiz gibi tarımsal kredide ipotek sorunu gayrimenkulle sınırlı olmamalı mutlaka ürün ve faaliyet temelli bir ipotek sistemi uygulamaya konmalıdır. Aşılamayan bir diğer temel sıkıntımızda tarımsal destekleme planı ve ödemelerinin bir türlü zamanında yapılamamasıdır. Zaten son derece cüzi olan bu ödemeler kentimiz tarımsal faaliyetlerine de esasen çok uygun yapıda bulunmamaktadır. Hem zamanında yapılmayan hem de yetersiz düzeyde kalan bu desteklemeler maalesef tarımsal üretim ve ticarete ihtiyaç duyduğumuz direnci sağlayamamaktadır. Bunun kaçınılmaz sonuçlarından biride bildiğiniz gibi tarımdan çekilmek olmaktadır. Bizim temel amacımız bu çekilmeyi önlemek ve mümkünse tarımsal faaliyet genişletmektedir.

Tarımsal alan ve üretim miktarı itibariyle ülkemiz içinde ciddi bir büyüklüğe sahip olmasak da üretim değeri ve üretim zamanlaması itibariyle ülkemizde çok ciddi bir öneme sahibiz. Yani özellikle yaş sebze meyvenin ülkemizde üretilemediği zamanda örtüaltı üretimiyle sağladığımız fayda ve yarattığımız değer kentimizin tarımsal üretim ve ticaret büyüklüğünü ciddi boyuta taşımaktadır. Diğer taraftan bu üretimle yılda ortalama 600 milyon doları aşan bir ihracat değerine de ulaşmaktayız. Yani örtüaltı sebze üretimi ve meyve üretimi kentimiz ekonomisi için olduğu kadar ülkemiz ekonomisinde de önemli bir konuma sahiptir. Doğal olarak tarım ve işlenmemiş gıda ürünlerinin miktar ve fiyat hareketliliği bakımından belirleyici bir özelliğimiz bulunmaktadır. Her ayın 1'inde İstanbul Ticaret Odası ve 3'ünde de Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan fiyat endekslerindeki değişimlerin yani kısaca enflasyonun önemli kalemlerinden biri sözünü ettiğim bu gruptur. Kentimiz yaş sebze ve meyve üretiminin yaklaşık 3'te 1'i hal sistemimizden geçmektedir. Gerek belirli standartları sağlaması gerek kayıt altında bulunması dolayısıyla hal sistemi yaş meyve ve sebze ticaretinde önemli bir merkezdir. Antalya Büyükşehir Belediyemiz ile yapmış olduğumuz protokol gereği hal sistemimizdeki yaş meyve ve sebze ürünleri için miktar ve fiyat endeksleri hesaplamaktayız. Bu çalışmamızın sonuçlarını önümüzdeki aydan itibaren her ayın ikisinde kamuoyuyla paylaşacağız. Böylece İTO ve TÜİK açıklamalarındaki tarımsal ürün ve işlenmemiş gıda kapsamındaki fiyat hareketlerine bir zenginlik katmayı amaçlamaktayız.

Değerli Arkadaşlarım,

Hasadı başlayan ürünlerimizdeki gelişmeler genel olarak olumludur. İçerisinde bulunduğumuz dönem itibariyle elma, armut, nar, susam ve zeytin gibi ürünlerde kentimizde hasat devam etmektedir.

Armutta bu yıl ilaç maliyetlerin yükselmesi, baraj suyunun azalması ve soğuk hava depolarının elektrik maliyetleri üreticiyi ve ticaret erbabını ciddi düzeyde zorlamaktadır. Mayıs ayında yaşanan ani sıcaklık değişimleri armutta da etkisini göstermiştir. Ülkemizdeki her 5 armuttan birinin yetiştirildiği Korkuteli'nde yüksek maliyetler nedeniyle bahçelerin bakımsız kalmasına bağlı olarak rekoltede %30-35 civarında düşüş olacağı tahmin edilmektedir.

Elmadaki rekoltemiz ise geçen yılki düşüşün ardından bu yıl ortalamaya yakın bir hasat olacağı tahmin edilmektedir. Ülkemiz üretiminin yüzde 7'sini gerçekleştirdiğimiz elmada bu yıl rekoltede %20'lik artış beklemekteyiz. Ancak yaz aylarının yağışsız ve sıcak geçmesi dolayısıyla ürünlerde renk ve dökülme problemi yaşanmaktadır.

Nar üretiminde ise rekoltemizin geçen yıla oranla %20 daha yüksek olacağı tahmin edilmektedir. Meyve kalitesinin ise şu an için iyi durumda olduğunu ifade edebiliriz. Yağışlara bağlı olarak kalitede değişme yaşanabilir. Ancak narda özellikle ihracatta yaşanan sorunların başında kalite gelmektedir. Bunun temeli de bahçe bakımını artırmaktan geçmektedir. Üreticilerin bu konuda daha dikkatli davranmalarını bekliyoruz.

Değerli Üyeler,

Uzun yıllardır kentimiz genelinde 50.000 dekar alanda 3500 ton civarında susam üretimi yapmaktayız. Ülkemiz susam alanlarının ve ürün miktarının 5'te 1'i; Manavgat ve Serik ilçelerimizde yapılmaktadır. Yine ticaretin büyük bir bölümü de Aksu'yu da içine alacak biçimde bu bölgede gerçekleşmektedir. Ancak susam veriminde yaşadığımız kayba bağlı olarak rekoltede düşüş beklenmektedir. Eğer susam konusunda dışa bağımlılığımızı azaltmak istiyorsak;

- Susam desteklerinin artırmalı ve aynı dönemde üretimi yapılan diğer ürünlerin desteklerini azaltmalıyız.
- Toplu üretim-planlamayı motive eden destekler sunmalı ve ardından makineli tarıma geçişe olanak sağlanmalıdır.
- Susam üretiminde kullanılacak ilaç-gübre-mazot gibi girdi maliyetlerinin ciddi düzeyde sübvansede etmeliyiz.
- Susam ve diğer tarım işlerinde çalışmayı cazip hale getirecek sosyal güvenlik uygulamaları geliştirmeliyiz.

Zeytinde ise 2020-2021 sezonunda rekoltenin kentimizde ve ülkemiz genelinde yüzde 30 civarında düşeceği beklenmektedir. Kentimizde geçen yıl 70 bin ton olan rekoltenin bu yıl 15-25 Mayıs dönemindeki ani sıcaklık değişimlerine de bağlı olarak 50 bin ton civarına düşmesi beklenmektedir.

Sektörün genel olarak; karasu sorunu ve ilaç, elektrik, işçilik ve ambalaj gibi maliyet artışı sorunları belirleyici konumdadır. Bu sorunları aşmadan küresel rekabette rakibimiz olan İspanya ve İtalya gibi ülkelerle baş etmemiz zor gözükmektedir. Bu iki ülkenin elde ettiği zeytin gelirine benzer gelir elde edebilmek için rekabette dezavantajlı olduğumuz alanlarda iyileşme sağlanmalıdır. Bu konuda;

- Çeşit bazında zeytin envanteri çıkarılması,
- Kolay ve erişilebilir destekler sunulması,
- Mekanik hasadın cazip hale getirilmesi,
- Tağışlı ürünlere yönelik denetimlerin artırılması ile
- Üreticilerin kaliteli zeytin üretimini artıracak eğitim çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Eğitim konusunda önümüzdeki günlerde İl Tarım ve Orman Müdürlüğü işbirliğinde "Zeytin Mektebi" adıyla budamadan aşılama, hastalık ve zararlılarla mücadeleden bahçe tesisine kadar kapsamlı bir eğitim programı başlatıyoruz. Tavşan Yüreği ile Beylik gibi yerel çeşitlerimize ait yağların özelliklerinin belirlenmesi ve coğrafi işarete konu olabilmesi için başlattığımız projemiz ise devam etmektedir.

İl Tarım ve Orman Müdürlüğü işbirliğinde ekim dönemi öncesi “Buğday’da Kalite Ve Verimi Nasıl Artırırız” başlıklı bir online panel düzenledik. Bu konuda işbirliği yaptığımız il müdürlüğümüze, panelistler arasında bulunan Meclis Üyelerimiz Murat Bey ve Nuri Bey’e teşekkür ediyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Sözlerimi tamamlarken birkaç farklı konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Öncelikle, “ISO 9001 2015 Kalite Yönetim Sistemi” ve “TSE ISO-10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi” denetimini başarıyla tamamladık. Yani çalışmalarımıza üye odaklı devam ettiğimizi bir kez daha tescil ettirdik. Standartlara uyum gösteren ve devamlılığımı sağlayan çalışma arkadaşlarımıza da teşekkür ediyorum.

Sektörel olarak önümüzdeki günlerde Antalya Tarım Konseyimiz ile Sayın Valimizi ağırlayacak Antalya tarımının sorun, talep ve önerilerimizi sunacağız.

Yaş sebze ve meyvede her yıl olduğu gibi sezon öncesi sektörel analiz toplantısı düzenleyerek sektörün durumunu tespit etmeye çalışacağız.

Cumartesi günü kentimizin uluslararası alanda bir markası olan 57. Antalya Altın Portakal Film Festivali başlayacaktır. Pandemi koşullarına göre düzenlenecek festivalin başarılı geçmesini diliyorum. Bu fırsatla aynı zamanda Festival’in başkanlığını da üstlenen Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Muhittin BÖCEK’e acil şifalar diliyorum.

Son olarak, ülkemiz eğitimine ve kentimize ciddi katkılar sunan Suna KIRAÇ’a Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabır dilerim.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR

Yönetim Kurulu Başkanı